

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра педагогіки початкової освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

“ ____ ” _____ 201_ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія та методика виховання

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ 01 «Освіта/Педагогіка» _____

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність _____ 013 «Початкова освіта» _____

(шифр і назва спеціальності)

Факультет _____ Педагогічний _____

(назва факультету)

Івано-Франківськ – 2019 рік

Робоча програма Теорія та методика виховання
(назва навчальної дисципліни)
для студентів спеціальності 013 Початкова освіта.
«28» серпня 2019 р.

Робоча програма складена кандидатом педагогічних наук кафедри педагогіки початкової освіти **Кіліченко О.І.**

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри педагогіки початкової освіти (протокол № 1 від 28.08.2019 р.)

Завідувач кафедри _____ **Оліяр М.П.**
підпис прізвище, ініціали

Затверджено науково-методичною радою педагогічного факультету (протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.)

Голова науково-методичної ради педагогічного факультету _____ **Кондур О.С.**
прізвище, ініціали

Директор / Декан _____ **Кондур О.С.**
підпис прізвище, ініціали

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва)	Нормативна	
	Спеціальність 013 Початкова освіта (шифр і назва)		
Змістових модулів – 1		Рік підготовки:	
		3-й	3-й
Загальна кількість годин - 150		Семестр	
		5-й	5-й
		Лекції	
		24 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		26 год.	4 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		100 год.	134 год.
		Індивідуальні завдання: __	
		год.	
		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33,3% год. ауд., год. с.р. – 66,6%
 для заочної форми навчання – 10,6% год. ауд., год. с.р. – 89,4%

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Теорія та методика виховання» є: формування системи теоретичних знань та практичних умінь і способів діяльності, готовності до виконання виховної функції вчителя, вихователя, класовода, розвивати професійну компетентність.

Цілі курсу:

розкриття теоретико-практичної основи теорії виховання як науки про організацію виховного процесу в початковій школі.

Ознайомлення та збагачення студентів знаннями змісту, сутності, принципів, закономірностей, методів та організаційних форм виховання молодших школярів за основними напрямками.

Формування умінь, навичок планування та організації виховного процесу в початковій школі.

Спрямування майбутнього педагога на творчу діяльність та самореалізацію особистості.

Завдання вивчення дисципліни:

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

Змістовий модуль 1

знати: предмет і завдання дисципліни «Теорія та методика виховання», основні категоріальні особливості, закономірності та рушійні сили процесу виховання і самовиховання; принципи, методи і форми організації виховного процесу в початковій школі; критерії та методи визначення рівня вихованості учнів молодшого шкільного віку.

вміти: враховувати особливості організації виховного процесу в початковій школі, визначати та проектувати форми і методи виховання, діагностувати та аналізувати рівень вихованості молодших школярів.

Змістовий модуль 2

знати: поняття, ознаки, шляхи розвитку колективу і механізми його впливу на вихованців, роль сім'ї та позашкільних закладів у формуванні особистості молодшого школяра. особливості організації розумового, морального, трудового, фізичного, екологічного, естетичного, громадянського виховання в початковій школі; завдання і способи організації позакласної і позашкільної виховної роботи, організацію роботи з батьками щодо виховання молодших школярів.

вміти: визначати шляхи реалізації виховного процесу в початковій школі. Проектувати і моделювати всі напрями виховання в початковій школі; здійснювати корекцію поведінки учнів початкових класів, організовувати і керувати виховним процесом та сприяти у самовихованні.

-

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи „Теорії та методики виховання” як складової педагогіки

Тема 1. Виховання як педагогічна категорія.

Виховання як процес формування особистості. Сутність і категоріальні ознаки виховання. Зміст і завдання виховання учнів молодшого шкільного віку. Базова культура особистості: зміст і шляхи формування. Показники вихованості учнів. Особливості виховання в сучасних умовах розвитку українського суспільства. Сутність, особливості національного виховання. Взаємозалежність загальнолюдських та національних аспектів виховання. Шляхи та засоби здійснення національного виховання
Поняття цілісної виховної системи школи, її сутність і призначення. Етапи становлення і розвитку шкільних виховних систем та їх порівняльний аналіз.

Тема 2. Самовиховання: суть, умови, етапи, прийоми.

Перевиховання: суть, принципи, функції, етапи.
Виховний процес, його закономірності. Специфіка виховного процесу у початковій школі. Структура виховного процесу. Етапи процесу виховання. Сучасні підходи до організації та здійснення виховного процесу. Оптимізація виховного процесу.

Тема 3. Закономірності та принципи виховного процесу.

Закономірності і суперечності процесу виховання.
Принципи виховання. Підходи до класифікації принципів виховання.
Принципи національного виховання згідно „Концепції національного виховання”
Українська етнопедагогіка про принципи виховання.

Тема 4. Методи і прийоми виховання

Поняття про методи виховання. Підходи до класифікацій методів виховання. Структура методів виховання.
Методи формування свідомості особистості.
Методи організації діяльності та формування досвіду громадської поведінки.
Методи стимулювання поведінки і діяльності особистості.
Методи контролю, самоконтролю та самооцінки у вихованні.
Прийоми педагогічного впливу.
Вимоги до використання методів виховання в навчально-виховному процесі початкової школи. Вибір методів виховання.
Засоби виховання.

Тема 5. Форми організації виховного процесу.

Форми організації виховного процесу в початковій школі. Підходи до класифікації форм організації виховного процесу в початковій школі. Вимоги до організації позаурочних виховних форм.
Технологія підготовки і проведення виховного заходу.
Діагностика вихованості.
Діагностика і вимірювання вихованості. Критерії вихованості. Ступені вихованості.
Методи діагностики вихованості.

Змістовий модуль 2. Зміст виховання в початковій школі. Шляхи реалізації виховного процесу.

Тема 6. Дитяча спільність (колектив) у системі виховання.

Проблема особистості і колективу в науково-педагогічних дослідженнях.
Дитячий колектив, його ознаки. Основні типи дитячих колективів: первинний і загальний, постійний і тимчасовий, одно- і різновіковий. Структура первинного учнівського

колективу. Стадії розвитку колективу.

Шляхи та чинники розвитку дитячого колективу.

Педагогічне керівництво процесом формування дитячого колективу.

Виховання колективу і організація самоврядування молодших школярів у режимі повного і продовженого дня.

Тема 7. Позаурочна і позашкільна виховна робота.

Поняття про позаурочну і позашкільну роботу як важливу ланку навчання і виховання в системі безперервної освіти.

Закон України „Про позашкільну освіту”.

Завдання позашкільного навчання і виховання та шляхи їх реалізації відповідно до вимог сучасного суспільства. Види позашкільної виховної роботи.

Позашкільні навчально-виховні заклади і основні напрямки їх діяльності.

Виховна діяльність громадських організацій дітей та молоді.

Перебудова змісту і форм позаурочної і позашкільної виховної роботи на засадах народної педагогіки.

Тема 8. Родинне (сімейне) виховання.

Виховання у сім'ї – першооснова розвитку дитини як особистості. Сучасні проблеми української сім'ї та сімейного виховання.

Види сімейного виховання. Форми роботи з батьками: індивідуальні, групові і масові.

Особливості роботи вчителя з дітьми з неповної сім'ї.

Основні народно-педагогічні традиції сімейного виховання дитини.

Шляхи оптимізації співробітництва з батьками.

Участь громадськості у вихованні дітей.

Тема 9. Методика роботи класного керівника

Зміст й основні напрями організації роботи класного керівника.

Функції класного керівника (діагностична, організаційна, виховна, координаційна, стимулююча).

Роль класного керівника в організації виховної роботи початкової школи.

Критерії оцінювання діяльності класного керівника.

Планування виховної роботи в ЗОШ I ступеня. Поняття та види планування. Функції планування. Структура плану виховної роботи класного керівника. Умови ефективності планування.

Орієнтовний зміст виховання в загальноосвітній школі.

Тема 10. Методика організації, проведення та аналізу виховних заходів

Виховний захід як основна форма організації позакласної виховної роботи з молодшими школярами. Педагогічні основи роботи вчителя початкових класів над підготовкою проведення виховного заходу в загальноосвітній школі I ступеня. Алгоритм проведення виховного заходу в початковій школі. Сутність аналітичної діяльності педагога та вимоги до її організації. Умови підвищення ефективності виховної роботи в загальноосвітній школі.

Тема 11. Розумове виховання у початковій школі.

Місце розумового виховання учнів у навчально-виховному процесі початкової школи. Зміст, завдання розумового виховання у початковій школі. Форми і методи організації розумового виховання в початковій школі та педагогічні вимоги ним.

Розвиток мислення та пізнавальних інтересів учнів початкових класів в навчально-виховному процесі.

Організація розумового виховання у позакласній та позашкільній роботі.

Розумове виховання дітей у сім'ї.

Формування основ наукового та національного світогляду.

Поняття про світогляд. Сутність і основні структурні елементи наукового світогляду.

Національний світогляд: сутність, основні елементи.

Шляхи та етапи формування наукового світогляду в учнів початкових класів. Формування ідейних переконань і національної самосвідомості учнів.

Науково-педагогічні вимоги до формування світогляду у молодших школярів.

Тема 12. Моральне виховання учнів початкових класів.

Моральне і духовне виховання учнів початкових класів. Зміст, завдання, складові морального виховання учнів початкових класів.

Характеристика моральних почуттів дітей та їх виховання.

Формування в учнів початкових класів загальнолюдських цінностей, формування моральних звичок і збагачення морального досвіду поведінки. Мотиви моральної поведінки школярів. Причини невідповідності етичних уявлень дітей та їхньої поведінки. Форми і методи організації морального виховання в початковій школі. Педагогічні вимоги до його організації.

Народна мораль і її роль у формуванні особистості молодшого школяра. Місце релігії у формуванні моральності учнів.

Критерії моральної вихованості.

Тема 13. Естетичне виховання у початковій школі.

Зміст і завдання естетичного виховання у початковій школі. Формування в дітей оцінного ставлення до прекрасного в навколишньому житті та мистецтві. Форми і методи організації естетичного виховання в початковій школі. Педагогічні вимоги до його організації. Шляхи естетичного виховання: естетичне виховання в ході вивчення навчальних дисциплін; естетичне виховання в поза навчальній діяльності. Художньо-естетична діяльність дітей молодшого шкільного віку в школі. Засоби естетичного виховання: праця, природа, мистецтво, побут. Роль народної педагогіки в естетичному вихованні молодших школярів. Критерії естетичного виховання учнів початкової школи.

Тема 14. Трудове виховання учнів молодшого шкільного віку.

Сутність і завдання трудового виховання молодших школярів. Види праці. Педагогічні вимоги до організації трудового виховання молодших школярів. Форми і методи організації трудового виховання в початковій школі.

Економічне виховання молодших школярів. Формування бережливості.

Профорієнтаційна робота в початковій школі та її основні види (профінформація, профконсультація, профвідбір, профадаптація).

Тема 15. Фізичне виховання у початковій школі.

Зміст і оздоровчі, освітні та виховні завдання фізичного виховання у початковій школі. Педагогічні та анатомо-фізіологічні вимоги до його організації. Форми і методи організації фізичного виховання в початковій школі. Засоби фізичного виховання.

Народно-педагогічні засоби фізичного виховання дітей.

Фізична культура як навчальна дисципліна. Функції фізичної культури.

Режим рухової активності та працездатності.

Тема 16. Громадянське виховання учнів початкових класів.

Концепція громадянського виховання. Громадянське виховання як інтегрована система формування особистості. Зміст, завдання громадянського виховання учнів початкових класів. Педагогічні вимоги до його організації.

Форми і методи організації громадянського виховання з учнями молодшого шкільного віку.

Тема 17. Екологічне виховання учнів молодшого шкільного віку.

Зміст і завдання екологічного виховання учнів молодшого шкільного віку. Форми і методи організації екологічного виховання в початковій школі. Організація екологічного виховання в навчально-виховному процесі. Педагогічні вимоги до його організації. Залучення учнів початкових класів до природоохоронної діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	с.р.		Л	П	Лаб	Інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи «Теорії та методики виховання» як складової педагогіки												
Тема 1. Виховання як педагогічна категорія	12	2	2			10	8	2				10
Тема 2. Виховний процес	10		2			8	6					10
Тема 3. Закономірності та принципи виховання	12	2	2			8	8	2				10
Тема 4. Методи і прийоми виховання	12	2	2			8	10	2	2			10
Тема 5. Форми організації виховного процесу у початковій школі	12	2	2			8	8	2				10
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	58	8	10			42	40	8	2			50
Змістовий модуль 2. Зміст виховання в початковій школі. Шляхи реалізації виховного процесу												
Тема 6. Дитяча спільність (колектив) у системі виховання	8	2	2			4	8					8
Тема 7. Позаурочна і позашкільна виховна робота	6		2			4	10		2			8
Тема 8. Родинне (сімейне) виховання	8	2	2			4	8					8
Тема 9. Методика роботи класного керівника	6		2			4	8	2				6
Тема 10. Методика організації, проведення та аналізу виховних заходів	6	2				4	8					8
Тема 11. Розумове виховання у початковій школі	8	2	2			4	8					8
Тема 12. Моральне виховання учнів початкових класів	8	2	2			4	8					8
Тема 13. Естетичне виховання в початковій школі	8	2	2			4	8					8
Тема 14. Трудове та економічне виховання молодших школярів	8	2				6	8					8

Тема 15. Фізичне виховання у початковій школі	4					4	8					8
Тема 16. Діагностика і вимірювання вихованості учнів молодшого шкільного віку.	12	2	2			8	8	2				6
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	82	16	16			50	90	4	2			84
Всього годин:	150	24	26			100	150	12	4			134

5. Теми практичних занять (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Виховання як педагогічна категорія	2
2	Виховний процес	2
3	Закономірності та принципи виховання	2
4	Методи і прийоми виховання	2
5	Дитяча спільність (колектив) у системі виховання	2
6	Позаурочна і позашкільна виховна робота	2
7	Родинне (сімейне) виховання	2
8	Методика роботи класного керівника.	2
9	Методика організації, проведення та аналізу виховних заходів	2
10	Розумове виховання у початковій школі	2
11	Моральне виховання учнів початкових класів	2
12	Естетичне виховання в початковій школі	2
13	Діагностика і вимірювання вихованості учнів молодшого шкільного віку.	2
	РАЗОМ:	26

Теми практичних занять (заочна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Методи і прийоми виховання. Форми організації виховного процесу	2
2	Позаурочна і позашкільна виховна робота	2
	РАЗОМ:	4

6. Самостійна робота (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Виховання як педагогічна категорія	10
2	Виховний процес	8
3	Закономірності та принципи виховання	8
4	Методи і прийоми виховання	10
5	.Форми організації виховного процесу у початковій школі	4
6	Дитяча спільність (колектив) у системі виховання	4
7	.Позаурочна і позашкільна виховна робота	4
8	Родинне (сімейне) виховання	4
9	Методика роботи класного керівника	4
10	Методика організації, проведення та аналізу виховних заходів	4
11	Розумове виховання у початковій школі	4
12	Моральне виховання учнів початкових класів	4
13	Естетичне виховання в початковій школі	6
14	Трудове та економічне виховання молодших школярів	4
15	Фізичне виховання у початковій школі	4
16	Діагностика і вимірювання вихованості учнів молодшого шкільного віку.	8
	Усього разом годин:	100

Самостійна робота (заочна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Виховання як педагогічна категорія	10
2	Виховний процес	10
3	Закономірності та принципи виховання	10
4	Методи і прийоми виховання	8
5	.Форми організації виховного процесу у початковій школі	8
6	Дитяча спільність (колектив) у системі виховання	8
7	.Позаурочна і позашкільна виховна робота	6
8	Родинне (сімейне) виховання	8
9	Методика роботи класного керівника	8
10	Методика організації, проведення та аналізу виховних заходів	8
11	Розумове виховання у початковій школі	8

12	Моральне виховання учнів початкових класів	8
13	Естетичне виховання в початковій школі	8
14	Трудове та економічне виховання молодших школярів	8
15	Фізичне виховання у початковій школі	8
16	Діагностика і вимірювання вихованості учнів молодшого шкільного віку.	6
	Усього разом годин:	134

7. Методи навчання

- словесні (бесіда, розповідь, лекція);
- наочні (спостереження, демонстрування);
- практичні (виконання вправ та завдань);
- проблемно-пошукові (самостійна робота, розв'язання проблемних завдань, аргументування, проблемне викладання);
- методи за логікою руху змісту навчального матеріалу (дедуктивні, індуктивні).

9. Методи контролю

- опитування;
- усний індивідуальний і фронтальний контроль;
- письмовий індивідуальний і фронтальний контроль;
- контрольні-корекційна бесіда;
- виконання комплексних контрольних завдань;
- взаємоконтроль;
- тестування;
- самоконтроль

10. Розподіл балів, які отримують студенти (заочна форми)

Поточне тестування та самостійна робота																		Сума
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2												40
T1	T2	T3	T4	T5	Сума	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	Сума	
3	3	3	3	3	15	2	2	2	2	3	2	2	3	3	2	2	25	

Екзамен

Поточне тестування та самостійна робота																		Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2												Сума	50
T1	T2	T3	T4	T5	сума	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	Сума		
5	5	5	5	5	25	5	5		5			5				5	25		
																		100	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій з дисципліни.
2. Плани практичних занять.
3. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.
4. Засоби контролю й самоконтролю.
5. Комплекс літератури з дисципліни.

14. Рекомендована література

Основна література

1. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Дрогобич: Коло, 2012. 326 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка. Навч. пос. для студ. К.: Академія, 2003. 616 с.
3. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-rochatkovoyi-osviti>
4. Дубасенюк О.А. Практикум з педагогіки. К.: Центр навч. літ., 2004. 483 с.
5. Закон України «Про освіту» (2017). URL: <http://www.osvita-konotop.gov.ua/zakon-ukra%D1%97ni-vid-05-09-2017-2145-viii-pro-osvitu.htm>
6. Закон України «Про освіту» (2017). URL: <http://www.osvita-konotop.gov.ua/zakon-ukra%D1%97ni-vid-05-09-2017-2145-viii-pro-osvitu.htm>
7. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді // Додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641 URL:: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/
8. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти // Інформаційний збірник МОН України. 1996.- № 13.
9. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності. Постанова Президії від 19 квітня 2000. Протокол № 1-7/4-49.
10. Концепція національного виховання. *Рідна школа*. 1995. № 6.
11. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. К.: Знання. Прес, 2006. 423 с.
12. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка. К.: Знання - Прес, 2003. 415 с..
13. Лисенко Н.В. Педагогіка початкової школи: матеріали до хрестоматії з дисципліни. - Івано-Франківськ : НБ ПНУ, 2018. 27 с.

Теорія та методика виховання

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 01 «Освіта»
(шифр і назва напряму підготовки)

Напрямок підготовки 013 «Початкова освіта»
(шифр і назва напряму підготовки)

Спеціальність 013 «Початкова освіта»
(шифр і назва спеціальності)

Факультет Педагогічний
(назва факультету)

Івано-Франківськ – 201_ рік

Додаткова література

1. Кіндратюк Б.Д. Педагогіка: матеріали до хрестоматії з дисципліни. - Івано-Франківськ : НБ ПНУ, 2018. с.26
2. Стражнікова І. В. Педагогіка: матеріали до хрестоматії з дисципліни. - Івано-Франківськ : НБ ПНУ, 2017. 26 с
3. Поясик О.І. Педагогіка: матеріали до хрестоматії з дисципліни. - Івано-Франківськ : НБ ПНУ, 2018. 26 с.
4. Копчук-Кашецька М.С. Методика виховної роботи: Хрестоматія. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=7480>
5. Червінська І.Б. Методика виховної роботи: Хрестоматія. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=5296>

Періодичні педагогічні видання:

1. Педагогіка та психологія
2. Початкова школа.
3. Рідна школа
4. Відкритий урок
5. Все для вчителя
6. Директор школи. Україна
7. Обрії

8. Джерела
9. Директор школи.
10. Обдарована дитина.
11. Освіта
12. Освіта України
13. Початкове навчання та виховання

Інформаційні ресурси:

1. [http // konsserg.usoz.ua](http://konsserg.usoz.ua)
2. [http // освіта. ua / school / lesons_summary_](http://освіта.ua/school/lesons_summary_)
3. [http // school.xvatit](http://school.xvatit)
4. [http// www.n-shkola.ru](http://www.n-shkola.ru)
5. [//teacher.at.ua](http://teacher.at.ua)